

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination
March/April - 2023 (OLD COURSE)

SANSKRIT : P4 HITOPADESH-MITRALABH (ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧	(અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો	(૦૮)
Q.1	(A) Translate the following passages (Any two)	(08)
	૧) અહમેકદા દક્ષિણારણ્યે ચરત્રપશ્યમ્ । ઇકો વૃદ્ધો વ્યાગ્રઃ સ્નાતઃ કુશહસ્તઃ- સરસ્તીરે બૂતે ભોઃ પાન્થાઃ ઇદં સુવર્ણકઙ્કણં ગૃહ્યતામ્ । તતો લોભાકૃષ્ટેન કેનચિત્પાન્થેનાલોચિતમ્ ભાગ્યેનૈતત્ સંભવતિ કિન્વસ્મિન્નાત્મસંદેહે પ્રવૃત્તિર્ન વિધેયા । યતઃ -અનિષ્ટાદિષ્ટમામેઽપિ ન ગતિર્જાયતે શુભા । અત્રાસ્તે વિષસંસર્ગોઽમૃતં તદપિ મૃત્યવે ॥	
	૨) અસ્તિ ભાગીરથીતીરે ગૃધ્રકૂટનામ્નિ પર્વતે મહાન્ પર્કટીવૃક્ષઃ । તસ્ય કોટરે દૈવદુર્વિયાકાદ્ ગલિતનખનયનો જરદ્રવનામા ગૃધ્રઃ પ્રતિવસતિ । અથ કૃપયા તજ્જીવનાય તદ્રવૃક્ષવાસિનઃ પક્ષિણઃ સ્વાહારાક્ત્ત્વિક્ત્વિચિદુદ્ભૂત્ય દદાતિ । તેનાસૌ જીવતિ । શાવકાનાં રક્ષણં કરોતિ । અથ કદાચિદ દીર્ઘકર્ણનામા માર્જારઃ પક્ષિશાવકાન્મક્ષયિતું તત્રાગતઃ । તતસ્તમાયાન્તં દૃષ્ટ્વા પક્ષિશાવકૈર્ભયાતૈઃ કોલાહલઃ કૃતઃ ।	
	૩) અસ્તિ કલ્યાણકટકવાસ્તવ્યો મૈરવો નામ વ્યાધઃ સ ચૈકદા મૃગમન્વિષ્યન્ વિન્ધ્યાટવીં ગતઃ । તેન તત્ર વ્યાપાદિતં મૃગમાદાય ગચ્છતા ઘોરાકૃતિઃ શૂકરોદૃષ્ટઃ । તતસ્તેન વ્યાધેન મૃગં ભૂમૌ નિધાય શૂકરઃ શરેણાહતઃ । શૂકરેણાપિ ઘનઘોર ગર્જનં કૃત્વા સ વ્યાધી મુષ્કદેશે હતઃ સંશ્ચિન્નદ્રુમ ઇવ ભૂમૌ નિપપાત ।	
પ્રશ્ન-૧	(બ) બે નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજૂતી આપો.	(૦૬)
Q.1	(B) Explain any two of the following references.	(06)
	૧) અહિંસા પરમો ધર્મઃ ।	
	૨) તુષ્ટે ભર્તીરિ નારીણાં સંતુષ્ટાઃ સર્વદેવતાઃ ।	
	૩) વિધિરહો બલવાનિતિ મે મતિઃ ।	
	૪) સર્વશૂન્ય દરિદ્રતા ।	
પ્રશ્ન-૨	પ્રાણીકથાના ઉદભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.	(૧૪)
Q.2	Write an analytical note on the history and development of 'Animal story' (પ્રાણીકથા)	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૨	સાહિત્ય કૃતિ તરીકે હિતોપદેશનું મૂલ્યાંકન કરો.	
Q.2	Evaluate Hitopadesh as a work of literature.	
પ્રશ્ન-૩	પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રાણીકથાની ઉપાદેયતા જણાવો.	(૧૪)
Q.3	Explain the importance of animal stories in ancient Indian literature.	(14)
	અથવા/OR	
પ્રશ્ન-૩	વાઘ અને લોભી મુસાફરની કથાનો બોધ નિરૂપો	
Q.3	Illustrate the message of the story of 'The tiger and the Greedy Traveler'	

- પ્રશ્ન-૪ હિતોપદેશના ગ્રંથકારનો પરિચય આપો (૧૪)
Q.4 Introduce the writer of Hitopadesh (14)
અથવા/OR
- પ્રશ્ન-૪ મિત્રલાભની કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે આ વિધાનનું સમર્થન કરો.
Q.4 "The stories 'Mitralabh' present a picture of an ideal friend". Justify this statement.
પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ સવિસ્તારથી લખો (૧૪)
Q.5 Write short notes on any two of the following. (14)
- ૧) સુપુત્ર અને કુપુત્ર (worthy son and un worthy Son)
 - ૨) મિત્રલાભનું શીર્ષક (Title of Mitralabh)
 - ૩) ધન પ્રશંસા ((Appreciation of wealth)
 - ૪) સંહિતિ: કાર્યસાધિકા I (samhtihi Karyasadhika)
- *****